

Tenk fort - ja eller nei?

Kort beskrivelse av aktiviteten:

Konkurranspreget aktivitet hvor elevene må ta stilling til et gitt scenario ved å forflytte seg raskt til riktig sone.

Læringsmål:

Å øke elevenes evne til å gjøre gode vurderinger ved ferdsel i naturen, i henhold til allemannsretten.

Kategori:

Innendørs / utendørs

Målgruppe:

5.-7. trinn

Tid:

30 minutter

Utstyr:

Tilstrekkelig plass

Merknader: Aktiviteten kan gjennomføres ute, eller inne i et tilstrekkelig stort rom (gymsal, stort klasserom e.l.). Det forutsettes at elevene allerede har fått en innføring i allemannsretten - se tips nederst på arket.

Forberedelser:

- Skriv ut listen med scenarioer relatert til allemannsretten – eller lag din egen liste med tilsvarende oppsett.
- På et egnet sted, opprett to soner med 5-10 meters avstand og marker dem med to plakater påskrevet «JA» og «NEI».

Gjennomføring:

- Samle elevene i midt-sonen og les opp et scenario fra listen. For eksempel: «Jeg er på skogstur og ser masse blåbær. Er det greit å plukke dem?». Siden det er tillatt å sanke bær i utmark, bør elevene springe til sonen merket «JA».
- I tilfellene hvor elevene stiller seg opp i forskjellige soner, bør scenarioet diskuteres nærmere og man bør ta opp hvilke plikter og rettigheter som gjelder. Som i virkeligheten vil noen av scenarioene kunne oppfattes som gråsoner. Det viktigste er at elevene reflekterer over problemstillingen.
- Når et scenario er ferdig vurdert, returnerer elevene til midt-sonen i påvente av at læreren leser opp det neste scenarioet.
- Hvis ønskelig, kan eleven som utmerker seg ved å velge sone raskest, kåres til vinner.

Tips:

Se utskriftsvennlig liste med rettigheter og plikter, utformet for lærere ----->
Du finner flere læringsressurser om allemannsretten på naturensomlaeringsarena.no.

Scenarier til aktiviteten "Tenk fort - ja eller nei?" (side 1 av 2)

#	Scenario	Svar	Begrunnelse
1	Jeg går tur i skogen og ser masse blåbær. Kan jeg plukke en håndfull og spise dem?	JA	Det er tillatt å plukke bær i utmark.
2	Kan jeg sette opp et telt for natten ved siden av ei hytte med folk i?	NEI	Teltet må settes minst 150 meter unna, med mindre jeg har fått lov av de som er i hytta.
3	Jeg finner et flott sted ved en innsjø. Kan jeg bade der?	JA	Bading i innsjøer er en del av allemannsretten.
4	Jeg ser noen fine blomster langs skogsstien. Kan jeg plukke en liten bukett?	JA	Det er tillatt å plukke ville blomster, så lenge det skjer hensynsfullt. Det er dessuten ikke tillatt å plukke fredede og truede planter.
5	Kan jeg tenne et bål på bakken i skogen om sommeren for å grille pølser?	NEI	Det er generelt bålforbud mellom 15.april og 15.september på grunn av brannfare. Om du skal tenne bål i denne perioden må det være fullstendig trygt (f.eks. når terrenget er vått av regn). Hvis du finner en tilrettelagt, godkjent bål plass er det ok.
6	Jeg sykler på en smal skogssti og møter noen som går. Jeg roper høyt og tydelig «løype!». Er det da greit å suse forbi?	NEI	Syklister har vikeplikt for fotgjengere. Man må uansett alltid vise hensyn til andre brukere av naturen.
7	Jeg finner en pinne på bakken i skogen. Kan jeg bruke den som spaserstokk mens jeg går tur?	JA	Det er tillatt å bruke greiner som ligger på bakken, men det er ikke lov å knekke/kappe levende greiner av trær. I så fall må du få tillatelse fra grunneier.
8	På tur til skogen havner jeg på en privat vei som hører til et hus i området. Kan jeg bruke denne veien for å komme meg til skogs?	JA	Det er lov å ferdes på privat vei som leder til utmark, så lenge det ikke plager dem som bor der.
9	Vi er på klassesetur i marka og skal grille pølser, så vi trenger grillspyd. Rundt oss er det mange trær med passende greiner. Kan alle kappe seg et grillspyd her?	NEI	Ifølge allemannsretten skal man ikke skade eller skjemme miljøet. Hvis en hel skoleklasse skal kappe greiner i samme skogholt, blir det neppe sporløs ferdsel.

Scenarier til aktiviteten "Tenk fort - ja eller nei?" (side 2 av 2)

#	Scenario	Svar	Begrunnelse
10	Kan jeg kaste den tomme plast-brusflaska mi på bålet, så den brenner opp og jeg slipper å dra den med meg hjem?	NEI	Det er ikke lov til å brenne annet enn ved og papir på bålet. Brent plast avgir gasser som ikke er bra for naturen
11	Jeg er på bærtur og kommer over masse multer på ei myr. Kan jeg fylle opp bøtta for å ta med bærene hjem og lage syltetøy?	JA, men...	Multeplukking er tillatt i utmark, men noen steder i Nordland, Troms og Finnmark er det ikke lov til å ta med bærene hjem (men de kan spises på stedet).
12	Det er sommerferie og jeg er på skogstur. Jeg kommer til et jorde. Kan jeg gå gjennom jordet for å komme til skogen på den andre siden?	NEI	Man har ikke lov til å gå på jorder på sommerhalvåret. På vinteren derimot, når bakken er frosset eller dekket av snø, er det ok. Hvis det går en etablert sti eller vei gjennom åkeren kan du bruke denne, men husk eventuelt å lukke grunder, og unngå å forstyrre dyrelivet.
13	Jeg er på skogstur og må plutselig på do. Hvis jeg går bak et tre, er det vel greit å la dopapiret og resten bli liggende igjen på bakken?	NEI	For å ivareta sporløs ferdsel må sporene etter dobesøket graves ned eller skjules på annet vis.
14	Jeg er nede ved sjøen med fiskestanga. Kan jeg slenge ut snøret og teste fiskelykken?	JA	Alle kan fiske gratis i sjøen. Barn under 16 år fisker også gratis i ferskvann, med noen få unntak (fiskekort er alltid påkrevd for å fiske laks, sjørørret og sjørøye i vassdrag).
15	Jeg har et hengekøyetelt. Kan jeg bruke det når jeg overnatter i skogen?	JA	De samme reglene gjelder for hengekøyer som for telt. (150 meter unna hus/hytter, flytte etter 2 døgn osv.)
16	Vennegjengen telter ute i vinterferien. Vi har fyrt opp et stort bål, men nå er vi snart tomme for ved. I nærheten av bålplassen står det et dødt, gammelt tre. Kan vi brenne det?	NEI	Stående døde trær ("gadder") er viktige for det biologiske mangfoldet i naturen og er forbudt å bruke som bålved. Men, "verdiløst" trevirke som ligger på bakken kan gjerne brukes som bålved.